

Essi Ratia

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetusministeri Anna-Maja Henriksson

Ammatillisen koulutuksen Areena -verkoston ja Kuntaliiton aloite

Valmistelu uudesta kuntouttavan opetuksen mallista opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi käynnistettävä

Ammatillisen koulutuksen Areena -verkosto ja Kuntaliitto esittävät, että opetus- ja kulttuuriministeriö yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa aloittavat valmistelun, miten väliaikaisesti opiskelukuntaa vailla olevia opiskelijoita pystyttäisiin tukemaan koulutusta ja sote-palveluja uudella tavalla yhdistämällä. Valmisteluun tulisi osallistaa tahoja, joita kokonaisuus koskee.

Ammatillisessa koulutuksessa uudistetaan oppimisen tukea hallitusohjelman kirjauksiin perustuen. Näemme lisäksi tarvetta laajemmalle pohdinnalle ja tarvittaville muutoksille, miten opiskelijoiden kasautuneisiin ja erityisesti psyykkisiin tuen tarpeisiin voitaisiin vastata.

Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä kaikkien nuorten tulee jatkaa opintojaan perusopetuksen jälkeen. Uudistuksen vaikutuksena opiskelijoiden moninaiset tuen tarpeet ovat ammatillisessa koulutuksessa tulleet näkyvämmäksi.

Aloitteena esitämme valmisteltavaksi kuntouttavan opetuksen mallia, jossa yhdistettäisiin hyvinvointialueiden palveluita, työpajatoiminnan sisältöjä sekä ammatillista koulutusta. Kuntouttava opetus olisi matalan kynnyksen lisä kuntouttavan työtoiminnan ja erityisoppilaitosten tarjoamien palveluiden rinnalle.

Nykyjärjestelmässä ei kyetä riittävällä tavalla ottamaan huomioon opiskelijoita, joiden kohdalla tutkinnon suorittaminen ei ole ainakaan väliaikaisesti realistisesti mahdollista esimerkiksi psyykkisen toimintakyvyn vuoksi.

Oppivelvolliset toisella asteella kuntouttavan opetuksen kohderyhmänä

Eriarvoistumisen negatiivinen kehitys tulisi katkaista. Ongelma näkyy peruskoulusta lähtien eroina luku- ja kirjoitustaidossa, harrastuneisuudessa, koulutuksessa ja lopulta työllistymisessä sekä sairastavuutena. Oppivelvollisuusiän laajentuminen on tehnyt näkyväksi, että koko ikäluokassa kaikilla ei ole vielä 16-vuotiaana riittävää kykyä suoriutua ammatillisesta tai lukiokoulutuksesta.

Kohderyhmänä kuntouttavan opetuksen mallille ovat oppivelvolliset toisella asteella. Kunnilla ja koulutuksen järjestäjillä on vastuu huolehtia oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien opiskelusta ja opintojen edistymisestä toisen asteen tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA). Hyvinvointialueet vastaavat osaltaan opiskeluhuollon palveluista, kuten opiskeluterveydenhuollosta sekä opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluista.

Esimerkiksi TUVA-koulutuksen rinnalle voisi rakentaa kuntouttavan opetuksen mallia, jossa yhdistettäisiin kuntoutusta sekä sopivia osia ammatillisesta koulutuksesta ja työpajatoiminnasta.

Kuntouttava opetus eroaisi ammatillisten erityisoppilaitosten tehtävästä ja toiminnasta niiden vastatessa opiskelijoista, jotka tarvitsevat vaikeiden oppimisvaikeuksien, vaikean vamman tai sairauden vuoksi pitkäaikaista tukea.

Aloite kuntouttavan opetuksen mallista tukee hallitusohjelman tavoitteita

Pääministeri Orpon hallitusohjelmaan pohjaten opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää parhaillaan TUVA-koulutuksen toimivuutta. Selvitystyön tulosten läpikäynnin yhteydessä voitaisiin tarkastella myös ehdotusta kuntouttavasta opetuksesta. Tämä koskee myös kuluvan vuoden aikana käynnistettävää vaativan erityisen tuen selvitystä.

Aloite kuntouttavan opetuksen mallin valmistelun käynnistymisestä liittyy lisäksi hallitusohjelman kirjaukseen oppivelvollisuuden suorittamisesta työpajatoiminnassa. Hallitusohjelmassa on maininnat lasten ja nuorten terapiatukuusta, jolla turvattaisiin pääsyä psykososiaalisiin hoitoihin. Sote-palveluiden, erityisesti mielenterveyspalveluiden kytkeminen kuntouttavan opetuksen malliin on ratkaisevaa, mikä osaltaan voisi toteuttaa hallituksen mallia lasten ja nuorten terapiatukuusta.

Kuntouttava opetus kytkisi uudella tavalla yhteen koulutus- ja sote-palveluita. Niukkenevien resurssien ajassa tulee entistä vahvemmin miettiä palvelurakenteiden yhdyspintoja.

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN
AREENA -VERKOSTO

SUOMEN KUNTALIITTO

Riikka-Maria Yli-Suomu
Areena-verkoston puheenjohtaja
Kuntayhtymän johtaja,
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Keuda

Hanna Tainio
Varatoimitusjohtaja

Tiedoksi Valtiosihteeri Mikaela Nylander
Erityisavustaja Alexander Junell
Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen, OKM
Ylijohtaja Petri Lempinen, OKM
Ylijohtaja Esko Ranto, OKM
Johtaja Elina Palola, STM
Osastopäällikkö Jan Hjelt, TEM